

ნესტან სულავა

ნიკოლოზ გულაბერის ძის თხზულების
ჟანრობრივი რაობისათვის

ნიკოლოზ გულაბერის ძის თხზულება – „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისაჲ“ – ჟანრობრივი თვალსაზრისით უაღრესად საყურადღებოა, რადგან იგი ერთდროულად ამჟღავნებს საღვთისმეტყველო ლიტერატურის რამდენიმე დარგის სპეციფიკურ ნიშან-თვისებებს, კერძოდ: პაგიოგრაფიული, პომილექტიკური, ისტორიული, ფილოსოფიური, პიმნოგრაფიული ჟანრებისა. თხზულების ჟანრობრივი რაობის შესახებ სპეციალური მსჯელობა არ ყოფილა, მაგრამ გამოთქმულია არაპირდაპირი მოსაზრება, რომლის მიხედვით, იგი პოლიჟანრულია. ეს საკითხი საგანგებო დაკვირვების საგანი არ ყოფილა, რის გამოც საკითხი „საკითხავის“ ჟანრობრივი რაობის შესახებ უთუოდ მოითხოვს დაკვირვებას. თავის მხრივ, ჟანრის განსაზღვრისათვის აუცილებელია თხზულების კომპოზიციის განხილვა.

კორნელი კეკელიძემ ნიკოლოზ გულაბერის ძის თხზულების კომპოზიციის შესახებ თავისი მოსაზრებები ჩამოაყალიბა „სველი ქართული ლიტერატურის ისტორიის“ პირველ ტომში მოთავსებულ სტატიაში, რომელიც ჟანრობრივი რაობის სრულყოფილად განსაზღვრას მიზნად არ ისახავდა. მან „საკითხავი“ შეადარა ლეონტი მროველის თხზულებას ქართველთა მოქცევის შესახებ და საგანგებო ყურადღება მიაქცია სასწაულებრივ ეპიზოდებს; აღნიშნა, რომ ნიკოლოზის მიზანი ყოფილა აღეწერა ამ თხზულებაში ის სასწაულები, რომლებიც სვეტიცხოვლის

მიერ სრულდებოდა ქართველების მოქცევისას და შემდგომშიც. რადგან წმ. ნინოს ცხოვრების ამსახველ თხზულებაში ცენტრალური ადგილი სვეტიცხოვლის ამბავს უჭირავს, ავტორი ვერ ასცდებოდა წმ. ნინოს ცხოვრების აღწერას, ოღონდ წმინდანის ცხოვრება სრულად არ აუსახავს და მხოლოდ საქართველოში მოღვაწეობა აღუწერია (კეკელიძე, 1960: 318-319). კ. კეკელიძის მსჯელობის მიხედვით, თხზულება პაგიოგრაფიული ჟანრისაა, მაგრამ იგი ფილოსოფიურ მსჯელობებსაც შეიცავს და საისტორიო ჟანრის თხზულებათა კვალსაც მიჰყვება. მეცნიერი არ აკონკრეტებს, რომ თხზულება პოლიჟანრულია, მაგრამ მისი მსჯელობა ამ მოსაზრების გამოთქმის საფუძველს უთუოდ იძლევა.

მნიშვნელოვანია ივანე ჯავახიშვილის ნაშრომი „ნიკოლოზ კათალიკოზი“, რომელიც ავტორს გამიზნული ჰქონია „ძველი ქართული საისტორიო მწერლობის“ მეორე გამოცემაში შესატანად, მაგრამ, ფაქტობრივად, მისი გარდაცვალების შემდეგ გამოქვეყნდა 1956 წელს სტატიების კრებულში: „ქართული ენისა და მწერლობის ისტორიის საკითხები“, ხოლო 1977 წლის გამოცემაში ცალკე თავად არის შეტანილი. ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულების – „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისა“ – კომპოზიციის შესახებ ივანე ჯავახიშვილმა განაცხადა, რომ იგი ორნაწილიანია: პირველში ისტორიული ცნობებია საუფლო კუართისა და ქართველთა გაქრისტიანების შესახებ წმ. ნინოს მიერ, ხოლო მეორეში – ასახულია უფლის კუართის, სვეტიცხოვლისა და წმ. ნინოს ძველი და ახალი სასწაულთმოქმედებები; მისი სიტყვით, თხზულებას ბოლოს დაერთვის შესხმა, რომელიც გამოყოფილია როგორც „გიხაროდენი“. ამ უკანასკნელის შესახებ მეცნიერმა აღნიშნა, რომ შესაძლოა იგი დომენტი კათალიკოსის დაწერილი იყოს და არა ნიკოლოზისა, რის საფუძველსაც მისივე ანდერძ-მინაწერი ქმნის. იგი წერს: „ჩვენ კათალიკოზმან პატრიაქმან დომენტი განვაახლეთ ცხოვრებაჲ ესე სუეტის ცხოველისა“ (გულაბერისძე, 2007: 63). ესაა თხზულების დაუჯდომლის სტილით შექმნილი ნაწილი, რომელიც საგალობლის ფორმასა და

შინაარსს უახლოვდება. უნდა აღინიშნოს, რომ ძნელი გასამიჯნია ნიკოლოზ გულაბერისძისეული დედნის ტექსტი და დომენტი კათალიკოსის მიერ რედაქტირებისას ჩართული პასაჟები.

ივანე ჯავახიშვილმა ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულება „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისაჲ“ ფილოსოფიურ-საღვთისმეტყველო მოძღვრების ამსახველ ნაწარმოებად მიიჩნია და გამოთქვა მნიშვნელოვანი შეხედულებანი თხზულების მიზანდასახულობის, ისტორიის ფილოსოფიისა და ესთეტიკური შეხედულებების შესახებ, რაც ბიზანტიურ მწერლობასთან შედარების საფუძველზე განიხილა და წარმოაჩინა მათ შორის არსებული მსგავსება და განსხვავება. მან ყურადღება გაამახვილა ნიკოლოზ კათალიკოსის თვალსაზრისზე იმის თაობაზე, რომ ქართველებს არ ჰქონიათ ფილოსოფიური აზროვნებისა და ენამჭევრობის, სამეცნიერო გამოძიების ჩვევა. ამიტომ ივანე ჯავახიშვილის აზრით, ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულება სიახლეა, რადგან თვით ნიკოლოზმა თავისი ზემოხსენებული ნაშრომი სწორედ „ველოვნების ნასიბრძნად“ მიიჩნია და წარუდგინა მკითხველს. მეცნიერმა აღნიშნა კიდევ, რომ კათალიკოსი ფილოსოფიურ მსჯელობას, ნასიბრძნს ამჯობინებს, ვიდრე სხვადასხვა ისტორიულ საკითხზე საუბარს; ისიც აღნიშნა, რომ მისი თხზულება დალაგებული, „შემდგომითი შემდგომადი მოთხრობა“ არაა. ივანე ჯავახიშვილის ნაშრომში ყურადღება გამახვილებულია „საკითხავში“ დასმულ ქართველთათვის მნიშვნელოვან პრობლემებზე. მან ფილოსოფიური საფუძველები დაძებნა ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულებაში დამოწმებული ისეთი ტერმინებისათვის, როგორიცაა „მგონებლობითი აღწერა“, „ძიება“, „გამოძიება“, „საძიებელი“, რომლებიც წმ. ნინოს საქართველოში მოღვაწეობის რაობისა და მნიშვნელობის განსაზღვრისათვის სჭირდება. მისივე მსჯელობის საფუძველზე ჩანს, რომ ეს პაგიოგრაფიული თხზულება მიჩნეულია ისტორიული და ფილოსოფიური საკითხებით გამსჭვალულ ნაწარმოებად, რაც, ასევე, გვავარაუდებინებს თხზულების პოლიჟანრულობას (ჯავახიშვილი, 1977: 396-409).

ნიკოლოზ გულაბერის ძეს თხზულების კომპოზიციური და ჟანრობრივი თავისებურების თვალსაზრისით ჰყავდა წინამორბედი იოვანე საბანის ძის სახით. ამ მხრივ ქართულ ლიტერატურაში ეურადღებას იქცევს იოვანე საბანის ძის თხზულება „წამებად წმიდისა ჰაბო ტფილელისაჲ“, რომლის პოლიქანრულობის თაობაზე მოსაზრება გამოთქვა კ. კეკელიძემ, ხოლო არსებითი დასაბუთება თხზულების ჟანრობრივი რაობის შესახებ მოცემულია ლ. გრიგოლაშვილის სამეცნიერო ნაშრომში, რომელშიც, ჰაგიოგრაფიული ჟანრის მახასიათებელთა გარდა, გამოვლენილია თხზულებაში დადასტურებული რამდენიმე ჟანრის საწყისები: ეპისტოლური, ჰომილეტიკური, ეგზეგეტიკური, ენკომიური (გრიგოლაშვილი, 2018: 81-96). უნდა აღინიშნოს გ. კუჭუხიძის მონოგრაფიული ნაშრომი, სადოქტორო დისერტაცია, რომელშიც იოვანე საბანის ძის თხზულება განხილულია, ფაქტობრივად, ყველა საღვთისმეტყველო დარგთან მიმართებით. ეს დარგებია: ბიბლიოლოგია, დოგმატიკა, ასკეტიკა, მისტიკა, ეგზეგეტიკა, პოლემიკა, ჰომილეტიკა, ჰიმნოგრაფია, ლიტურჯიკა (კუჭუხიძე, 2006). ქართულ ლიტერატურაში მეორე პოლიქანრული თხზულება, რომელშიც წარმმართველი ჰაგიოგრაფიული თხრობაა, მაგრამ მასთან ერთად ისტორიული, ფილოსოფიური, ჰომილეტიკური და ჰიმნოგრაფიული ნაკადი შეინიშნება, ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულებაა – „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისაჲ“.

ნიკოლოზ გულაბერის ძის თხზულებაში დიდი ადგილი უჭირავს ქართლში უფლის კუართის დამკვიდრების ამბავს, ქართველი ერის გამორჩეულობის ასახვასა და მისთვისებათა განსჯას, ამ ფონზე საქართველოში ქრისტიანობის წმ. ნინოს მიერ გავრცელებას, სასწაულების აღწერას, რისი ტრადიციაც ევანგელური სწავლებიდან მოდის, და ცხოველი სუეტის ქებას. საგანგებოდ აღენიშნავთ, რომ ნიკოლოზ გულაბერის ძის თხზულება „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისაჲ“ კომპოზიციის, ხატ-სახეთა და სხვა სახისმეტყველებითი ნიშნების მიხედვით ჰაგიოგრაფიული თხრობაა, აგრეთვე, იგი პანეგირიკულია, შესხმითია, შესაბამისად,

მასში საღვთისმეტყველო ჟანრებისათვის, კერძოდ, ჰაგიოგრაფიის, პოლემიკის, პოშილიტიკისა და ჰიმნოგრაფიისათვის, დამახასიათებელი ელემენტები იხენს თავს. ჩვეულებრივ, ამ ჟანრების ცალკეული თხზულება მონოთემატურია, რადგან, ძირითადად, შექმნილია უდიდესი ქრისტიანული დღესასწაულები, ქრისტიანული სიწმინდეები, მოციქულები, წმინდანები; შესხმის საგანი განსაკუთრებული სიყვარულითაა წარმოსახული. ამგვარ თხზულებებში უმთავრესად საღვთო სიყვარული და მისით გამსჭვალული ადამიანი აისახება, რაც ახალი აღთქმისეული სწავლებითაა მოტივირებული: „იყვენით თქვენ სრულ, ვითარცა მამად თქუენი ზეცათად სრულ არს“ (მათე, 5, 48). აგრეთვე, მათი საფუძველია აპოსტოლური შეგონებები: „შენთვის მოვსწყდებით ჩუენ მარადღე“ (რომ. 8, 36); „მარადის სიკუდილი იგი უფლისა იესოდის ჳორცთა შინა გვტვრთავს, რადთა ცხორებადცა იგი იესოდის ჳორცთა ამათ შინა ჩუენთა გამოცხადნეს. რამეთუ მარადის ჩუენ ცხოველნი ესე სიკუდილსა მივეცემით იესოდსთვის, რადთა ცხორებადცა იგი იესოდის მოკუდავთა ამათ შინა ჳორცთა ჩუენთა განცხადნეს“ (II კორ. 4, 10-11); შესხმის საგანში, თუ იგი წმინდანისადმია მიმართული, უნდა აღორძინდეს „ახალი იგი კაცი“, ცოდვადაუცემელი, ზეციური ადამი, ზესთასოფლური, გემოდსხილვამდელი ადამი, რომელიც ნათლით იყო მოსილი.

საყურადღებოა თვით თხზულების სახელწოდება: „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისად“. საგანგებოდ უნდა აღინიშნოს, რომ ლექსიკური ერთეული „საკითხავი“ დამახასიათებელია პოშილექტიკური ნაწარმოებებისათვის. პოშილექტიკურ თხზულებას, ჰაგიოგრაფიული ჟანრის მსგავსად, აქვს რამდენიმე ნიშანი, რომელთაც მის მახასიათებლებად მივიჩნევთ: ლიტურგიკულ-ჰეორტოლოგიური, ისტორიული, აღმზრდელობითი, მხატვრულ-ესთეტიკური; ესაა ისტორიული ამბავი, რომელიც რეალურად მოხდა და რომელმაც უდიდესი მნიშვნელობა შეიძინა კაცობრიობის ზნეობრივი ცხოვრების მოსაწესრიგებლად; ამიტომ გახდა წმინდანი ნიმუში სიმდაბლისა, მოწყალებისა, მიმტევებლობისა, სიკეთისა, მორჩილებისა, უმანკოებისა, სიმშვიდისა, მარხულო-

ბისა, სასოებისა, სიყვარულისა, რის შედეგიც იყო... მისი სახელის შეტანა ლიტურგიაში, ე. ი. კომილექტიკამ ჰეოლოგიური ფუნქცია შეიძინა. ამავე დროს, იგი დიდაქტიკურ-ადმინისტრაციული ფუნქციასაც ითავსებს, ვინაიდან კომილექტიკაში ასახული მოვლენები და წმინდანები მისაბაძად, მაგალითად წარმოსახებიან, ხოლო მათი მიმბაძველობა ადამიანის შინაგან სამყაროს ღვთაებრივობით აღავსებს და სულიერად ამაღლებს, ამდიდრებს. შემსხმელი, ანუ კომილექტიკოსი, ყოველივე ამას მხატვრულ ფორმებში წარმოაჩენს, რაც თხზულებას ესთეტიკურ დატვირთვას ანიჭებს. ის მოვლენა თუ წმინდანი, რომელიც შესხმულია კომილექტიკურ თხზულებაში, ადამიანის ამქვეყნიურ ბუნებას ღვთაებრივად გარდასახავს, რაც თავისთავად მოასწავებს უზენაესთან მიახლებას და მას სილამაზეს, მშვენიერებას. ანუ საკრალიზებულ-სიმბოლურ დრო-სივრცულ განზომილებებში ამაღლებულის მშვენიერებას აზიარებს. ამაღლებული მშვენიერი გახადა სიყვარულმა, რაც უმთავრესია ახალ აღთქმაში. ამაღლებულის მშვენიერების შეგრძნების საფუძველი სიყვარული და ღმერთთან ზიარებაა. სიყვარულმა გააესთეტიკრა საღვთისმეტყველო მოძღვრება. ამგვარად ხორციელდება ღვთისაგან ჩანერგილი სიტყვით სულიერი ამაღლება, ზნეობრივი სრულყოფა, ღმერთთან მიახლება და ზიარება, რომელშიც შეზავებულია მისტიკური და ესთეტიკური, ხოლო ყოველივე ეს მოტივირებულია შესაქმის პროცესის უნივერსალობით: „და შექმნა ღმერთმან კაცი სახედ თვისად და ხატად ღმრთისა შექმნა იგი, მამაკაცად და დედაკაცად ქმნა იგინი“ (შეს. 1, 27).

ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულება „საკითხავი სუეტისა ცხოველისა, კუართისა საუფლოდსა და კათოლიკე ეკლესიისა“ უპირველესად სამ სიწმინდეს ეძღვნება, რის გამოც იგი ჰაგიოგრაფიული ჟანრისაა, მაგრამ ამავე დროს, კომილექტიკურ თხზულებათა სპეციფიკურ თვისებებსაც შეესაბამება, ამიტომაც იგი „საკითხავად“ სახელდებული, მისთვის უმთავრესი მიზანი უფლის კუართის, ცხოველი სუეტისა და სუეტიცხოველის განდიდებაა. ამიტომ იგი კომილექტიკურ-პანეგირიკული ხასიათისაა.

ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულება წმ. ნინოს ცხოვრების ამსახველი დეტალებით მდიდარი არ არის, ხოლო რაც არის, ისინი არსებითია იმდენად, რამდენადაც აუცილებელია უფლის კვართის, ცხოველი სვეტის ისტორიის წარმოსაჩენად, სვეტიცხოვლის, ვითარცა მთავარი ტაძრის, აღმშენებლობის ასასახავად. თვით თხზულება რთული კომპოზიციური აგებულებისაა და რამდენიმე ნაწილისაგან შედგება: 1. შესავალი, რომელიც ქართველი ერისათვის უმნიშვნელოვანეს საკითხებს ეხება, კერძოდ, ქართველი ერის თვისებრივ რაობას, ხასიათს წარმოაჩენს. ეს მონაკვეთი საღვთისმეტყველო-ფილოსოფიური აზროვნების საუკეთესო ნიმუშს წარმოადგენს, ავტორს კი ფილოსოფიურად და თეოლოგიურად მოაზროვნე პიროვნებად წარმოგვიჩენს; 2. აბიათარის მონათხრობი ქრისტეს კვართის საქართველოში ჩამოტანის შესახებ („მოთხრობა აბიათარ მღვდლისაგან კუართისათვის საუფლოდსა, თუ ვითარ მოგუენიჭა“); 3. წმ. ნინოს საქართველოში მოსვლა და ქრისტიანული საგანმანათლებლო მოღვაწეობა, მეფისა და დედოფლის გაქრისტიანება („უწყებაჲ სიღონიას მიერ დედაკაცისა დაბნელებისათვის და მოქცევისა მირიან მეფისა და პატიოსნისა ჯუარისათვის და სასწაულთათვის, რომელნი იქმნეს ნინოდს მიერ“); 4. წმ. ნინოს ბოდბეში (ბიდინში) გარდაცვალება; 5. ეს მონაკვეთი საკმაოდ ვრცელია და სასწაულებისაგან შედგება: სასწაულნი სვეტისა ცხოველისანი, სასწაულნი ჯვარისა ცხოველისანი, სასწაულნი ჯუარისანი; სხუანი სასწაულნი მისნივე; სასწაულნი სვეტისა ცხოველისაჲ; 6. ყოველივე ეს მთავრდება „გიხაროდენის“ ციკლის ნაწილისაგან (ბერძნ.: „ხერეტიზმოს“), „აკათისტოს“ მსგავსი შესხმით, რომელიც „დაუჯდომელისთვის“ დამახასიათებელ სტილს წააგავს, თუმცა იგი „დაუჯდომელი“ არ არის უანრობრივად. უნდა გავიხსენოთ ივანე ჯავახიშვილის მიერ გამოთქმული თვალსაზრისი „გიხაროდენის“ შესახებ, ხომ არ არის იგი დამატებული დომენტი კათალიკოსის მიერ, ვინაიდან ნიკოლოზ გულაბერის ძის ნაწარმოებები მხოლოდ გვიანდელი, XVII-XVIII საუკუნეების ხელნაწერებითაა შემონახული და, როგორც „საკითხავის“ ბოლოს დართული მინაწერი გვაუწყებს, იგი შეუსწორებია

და 'შეუვსია დომენტი კათოლიკოსს. ი. ჯავახიშვილის აზრით, ძნელია გამოიჯენა ძველი და XVII-XVIII საუკუნეების ფენებისა და ენისა ნიკოლოზ გულაბერისძის ეპოქის ენისაგან, რომელიც მჭევრმეტყველური სტილით ხასიათდება; XVII-XVIII საუკუნეებში ეს სტილი ისევე აღორძინდა, ამიტომ ძნელი დასადგენია, რა ეკუთვნის ამ ნაწარმოებში ნიკოლოზ გულაბერისძეს და რა შეჰმატა მას დომენტი კათოლიკოსმა. ამ საკითხს ცალკე შესწავლა სჭირდება.

ნიკოლოზ გულაბერის ძეს ნაწარმოებში ორი მთხრობელი შემოჰყავს: აბიათარ მღვდელი, რომელიც უფლის კვართის შესახებ გვიამბობს, და სიდონია, რომელიც მირიან მეფის ქრისტეს სჯულზე მოქცევის, შესაბამისად, ქართველი ერის მოქცევის – გაქრისტიანების, ქართლში ქრისტიანობის ოფიციალურ სახელმწიფო რელიგიად გამოცხადების შესახებ მოგვითხრობს. აბიათარისა და სიდონიას მონათხრობთა შემდეგ ასახულია სასწაულები. ცხადია, მთავარი მთხრობელი თავადაა, თავისი ინტერპრეტაცია აქვს შეთავაზებული მკითხველისათვის. თხრობის ამ მეტოდს, რამდენიმე პირის მონათხრობის შეტანას, ნაწარმოებში შეაქვს სიახლე, დინამიურობა.

ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულებაში შეზავებულია ამბავი-ისტორია, იგივე სიუჟეტი-ისტორია და ამბავი-სასწაული, იგივე ღვთის ნება-სასწაული, რომელთა ასახვას ერთი მიზანი აქვს: ქართველი ერის სულიერი გარდასახვისა და მისი სულიერი მისიის ჩვენება. ამბავი-ისტორია, სიუჟეტი-ისტორია ფილოსოფიურ ასპექტშია წარმოსახული, ხოლო ისტორია, თვით უფლის კვართისა და წმიდა ნინოს მიერ ქართველთა მოქცევის ამბების ასახვა, რელიგიურთან ერთად, ესთეტიკურ ხედვასაც გულისხმობს, ვინაიდან ის, რაც საქართველოში კანონზომიერად ხდება, ამაღლებულია და მშვენიერების განცდას წარმოშობს. სასწაულებრივი მოვლენები მწერლის რწმენისა და სახეობრივი აზროვნების შედეგად წარმოიქმნებიან.

ნიკოლოზ გულაბერისძის თხზულებაში დასმული ისტორიული, ფილოსოფიური და საღვთისმეტყველო საკითხები ერთმანეთთან კავშირშია განსახილველი. იგი ივანე ჯავახიშვილის მიერ შეფასებულია როგორც ერთიანი სის-

ტემა, რომელთა გამოყენებით ნიკოლოზს განუზრახავს იმ ნაკლის შევსება, რომელიც ქართველებს სხვა ერებთან, კერძოდ, ბერძნებთან შედარებით ჰქონდათ. ივანე ჯავახიშვილის სტატიის უმთავრესი მიზანი იყო ნიკოლოზ გულაბერიძის როგორც ისტორიკოსის, ფილოსოფოსის, საეკლესიო ისტორიის ღრმა მცოდნის სახის ჩვენება და ამ შეხედულებათა მნიშვნელობის განსაზღვრა, რის განხილვამაც იმ დასკვნამდე მიიყვანა, რომ ნიკოლოზს ჰქონია დაკვირვებისა და ღრმა აზროვნების უნარი და ნიჭი. თუმცა, მისი ნიჭის სრულ გამოხატულებად მისი თხზულება არ მიაჩნია და გულდაწყევით აღნიშნა, რომ მას მეტი გაკეთება შეეძლო, რის საფუძველსაც იძლევა ფილოსოფიის, ესთეტიკის, საეკლესიო ისტორიის, ისტორიის ფილოსოფიის შესახებ თხზულების დასაწყისში მსჯელობა.

NESTAN SULAVA

FOR THE GENRE ANALYSIS OF NIKOLOZ GULABERISDZE WORKS

The work of Nikoloz Gulaberisdze – “Reading about Reading of Column of Life, the robe of Christ and the Whole church“ – is extremely noteworthy from the point of view of genre, because it simultaneously presents the specific characteristics of several branches of theological literature, namely: hagiographic, homiletic, historical, philosophical, hymnographic genres. There was no special discussion about the genre of the works, but an indirect opinion was expressed, according to which it is considered polygenre. This issue has not been the subject of special observation, which is why the issue of the genre of “reading” undoubtedly requires research. NikolozGulaberisdze's work is dedicated to the three sanctities, which is why it belongs to the hagiographic genre, but at the same time, it also corresponds to the specific features of homiletic works, that is why it is called “reading”, its main purpose is to

glorify the Lord's robe, the Column of Life and the Whole church – Svetitskhovli. Therefore, it is homiletic-panegyric in nature. This is how k. Kekelidze and I. by Javakhishvili.

The historical, philosophical and theological issues raised in the writings of Nikoloz Gulaberisdze are related to each other, which is evaluated by Ivane Javakhishvili as a single system, using which Nikoloz intends to fill the shortcoming that Georgians had compared to other nations, in particular, Greeks. The main goal of Ivane Javakhishvili's article was to show the face of Nikoloz Gulaberisdze as a historian, philosopher, a deep connoisseur of church history, and to determine the importance of these views, the discussion of which led to the conclusion that Nikoloz had the ability and talent for observation and deep thinking. However, he did not consider his writings to be the full expression of his talent and noted with disappointment that he could have done more, which is based on the discussion at the beginning of his writings on philosophy, aesthetics, church history, and the philosophy of history.

In Nikoloz Gulaberisdze's writings, story-history, the same story-history, and story-miracle, the same God's will-miracle, are mixed, the reflection of which has one goal: to show the spiritual transformation of the Georgian nation and its spiritual mission. Story-history, topic-history is imagined in the philosophical aspect, and the history of the robe of the Lord and St. Nino's depiction of the news of the conversion of Georgians, together with the religious one, also implies an aesthetic vision, since what happens regularly in Georgia is exalted and creates a sense of beauty. Miraculous events occur as a result of the writer's faith and unique thinking. Thus, the works of Nikoloz Gulaberisdze are mainly hagiographic, but they also contain homiletic features.

გრიგოლაშვილი, 2018: გრიგოლაშვილი ლ., ლიტერატურული კონცეპტები და სხვა, თბილისი, 2018.

გულაბერის ძე, 2007: გულაბერის ძე ნიკოლოზ, თხზულებანი, ტექსტი გამოსაცემად მოამზადა, გამოკვლევა, ლექსიკონი და საძიებლები დაურთო ნესტან სულავამ, მცხეთა, 2007.

კეკელიძე, 1960: კეკელიძე კ., ქართული ლიტერატურის ისტორია, I, თბილისი, 1960.

კუჭუხიძე, 2006: კუჭუხიძე გ.,

ჯავახიშვილი, 1977: ჯავახიშვილი ი., ძველი ქართული საისტორიო მწერლობა, თხზ. VIII, თბილისი, 1977.

ჯავახიშვილი, 1956: „ნიკოლოზ კათალიკოზი“//ქართული ენისა და მწერლობის ისტორიის საკითხები, თბილისი, 1956.